21/05/2024

Саопштење за јавност Светог Архијерејског Сабора Српске Православне Цркве

Свети Архијерејски Сабор Српске Православне Цркве

Саопштење за јавност са редовног заседања одржаног у Храму Светог Саве у Београду од 14. до 18. маја 2024. године

Редовно заседање Светог Архијерејског Сабора Српске Православне Цркве у 2024. години, уместо првобитно најављеног свечаног отварања у Великој лаври Пећкој Патријаршији, – историјском, осмовековном седишту Архиепископâ и Патријараха српских, – услед понижавајуће и срамне одлуке приштинских власти да Његовој Светости Патријарху српском Г. Порфирију и архијерејима Српске Православне Цркве забране и онемогуће улазак на територију Косова и Метохије, отпочело је саборном архијерејском Литургијом и призивом Светога Духа у Спомен-храму Светог Саве на Врачару у уторак, 14. маја 2024. године. Литургијским сабрањем је началствовао Његова Светост Патријарх српски Г. Порфирије, уз саслужење присутних архијереја Српске Цркве из отаџбине и расејања, као и свих викарних архијереја.

Истог дана, у крипти Спомен-храма Светог Саве, под сводовима параклиса посвећеног косовском мученику Кнезу Лазару, под председништвом Његове Светости и уз учешће епархијских архијереја Српске Православне Цркве изузев Епископа канадског Митрофана, одсутног из здравствених разлога, Сабор је отпочео са радом. На почетку прве радне седнице, Његова Светост Патријарх се обратио присутним епископима поздравним словом, пуним васкршње радости, али уједно и у контексту непријатних догађаја од претходног дана. Овим поводом, већ са свог првог заседања, Сабор је издао саопштење, апелујући на све међународне органе на Косову и Метохији да учине све што до њих стоји да се престане са флагрантним кршењем људских права и основних слобода српског народа. Сабор сматра да питање Косова и Метохије представља најважније питање о којем је Сабор расправљао јер је наша Црква са својим народом на мученичком Косову и Метохији годинама изложена великим притисцима, нападима и неизвесној будућности. Стога и овом приликом дајемо подршку Епархији рашко-призренској, која, заједно са ставропигијалним патријаршијским манастиром у Пећи, представља чврст ослонац нашем народу и његовом опстанку.

Са највећом забринутошћу констатујемо да данас косовске власти несумњиво иду у правцу негирања основних права нашег народа и Цркве, а све у циљу изградње етничког албанског друштва. Због оваквог стања Сабор остаје при свом досадашњем једнодушном ставу да се проблеми на Косову и Метохији морају решавати искључиво дијалогом, заснованим на поштовању Резолуције 1244 Савета безбедности УН и међународним повељама које гарантују очување суверенитета и територијалног интегритета Републике Србије на овом простору. Иако наша Црква није директно укључена у политички дијалог између Београда и Приштине, ми не можемо да равнодушно посматрамо све

тежи развој догађајâ и с правом очекујемо да наши ставови и забринутост за наш верни народ и светиње буду уважени у овом процесу. У том контексту, поред успостављања функционалне Заједнице српских општина, посебно треба појачати институционалну и безбедносну заштиту наших светиња у форми посебног механизма заштите у складу са неким од постојећих модела у Европи и на основу досадашњих одредби, које се, нажалост, све чешће од стране Приштине не поштују и не примењују. Таква врста заштите треба да очува правни положај, имовинска права наше Цркве и слободу вероисповести.

У истом духу настављен је рад и наредног дана заседања Сабора, када је посебна пажња посвећена теми страдања нашег народа и његовој борби за очување духовног, културног и националног идентитета, али и пуке егзистенције, како данас тако и у другим историјским тренуцима. Рак-рана српског народа – Косово и Метохија, али и Јасеновац и остала стратишта и губилишта у такозваној НДХ и другде, а у наше дане и Сребреница – стални су ”жалац у телу” наше Цркве. Због тога Црква и данас диже свој глас и изнова указује на неистине, у домаћем и глобалном јавном простору, чији је циљ историјски ревизионизам којим би се дао легитимитет небивалој историјској инверзији. Сходно њој, православни Срби, жртве вишекратних геноцида и етничког чишћења, треба да буду проглашени не само за злочинце него и за извршитеље геноцида.

На Сабору су саслушани и анализирани извештаји о раду Светог Архијерејског Синода, епархијских архијереја, Великог црквеног суда, Патријаршијског управног одбора, Патријаршијске библиотеке, Музеја и Архива Српске Православне Цркве, добротворне фондације „Човекољубље“ и других фондација, установа и служби Српске Православне Цркве у току претходне године.

Сабор је са очинском пажњом и бригом разматрао могућности унапређења духовног живота и организације наше Цркве у иностранству. У том духу, формиране су четири нове епархије у Европи. Поделом Епархије британско-скандинавске формиране су Епархија скандинавска са седиштем у Стокхолму, чији епархијски архијерej ће бити досадашњи епископ британско-скандинавски Доситеј, и Епархија британско-ирска са седиштем у Лондону, за чијег архијереја је изабран досадашњи викар Његове Светости епископ јегарски Нектарије. Поделом досадашње Аустријско-швајцарске епархије формиране су Епархија аустријска са седиштем у Бечу, којом ће до даљњег администрирати Епископ бачки Иринеј, и Епархија швајцарска са седиштем у Цириху, за чијег је епископа изабран досадашњи епископ аустријско-

швајцарски Андреј. Такође, Сабор је одобрио нове статуте за наше епархије на тлу САД. Сабор је, исто тако, одобрио нови статут Епархије диселдорфске и немачке.

Сабор је, даље, сагледао пастирске и мисијске потребе и размотрио предлоге једног броја архијереја за избор и додељивање викарних епископа њиховим епархијама. Тим поводом Сабор је изабрао четири нова епископа: за викарне епископе Његове Светости изабрани су архимандрит Тихон (Ракићевић), настојатељ манастира Студенице, са титулом епископ моравички, и јеромонах Никон (Цвјетићанин), сабрат манастира Ковиља (Епархија бачка), са титулом епископ јенопољски; за викара митрополита црногорско-приморског изабран је протосинђел Пајсије (Ђерковић), настојатељ Цетињског манастира, са титулом епископ диоклијски; најзад, за викара епископа новограчаничко-средњезападноамеричког изабран је архимандрит Серафим (Балтић), клирик ове епархије, са титулом епископ костајнички.

Сабор се бавио и темом организације наше помесне Цркве, као и изменама и допунама одредаба Устава СПЦ које се тичу титулатуре епархијских архијереја.

Посебну пажњу Сабор је посветио анализи стања и проблемâ црквене просвете, размотривши положај српских православних богословија, планове и програме истих, и начине и могућности њиховог унапређења. У ту сврху формирана је посебна саборска комисија. Овом приликом су за ректоре богословија Светог Кирила и Методија, привремено у Нишу, и Светог Петра Цетињског на Цетињу изабрани досадашњи вршиоци дужности ректора ових школа: протојерej Дејан Крстић за ректора нишке и протојерej Благоје Рајковић за ректора цетињске богословије.

Сабор је, такође, посветио пажњу и духовним и геополитичким последицама ратних сукоба у Украјини и у Палестини. Овим поводом Сабор поново диже свој глас у заштиту обесправљених, гладних и прогнаних невиних жртава, апелујући на релевантне међународне институције да са речи о правди пређу на конкретна дела правде, милосрђа и миротворства.

Указујући на огроман значај богословља, врлинског живота и списатељске делатности у служби сведочења вере светог Јустина Ћелијског (Поповића) за духовно узрастање српског народа и православних народа уопште, Сабор је, у недељу 19. маја, молитвено обележио три значајна јубилеја посвећена њему: 130 година од рођења, 45 година од упокојења и 15 година од уношења имена овог великог учитеља побожности у диптихе светих

Православне Цркве. Сећању на светог Јустина саборски оци су придодали и сећање на још двојицу значајних људи из скорије прошлости наше помесне Цркве – патријарха српског Павла, обележавајући петнаесту годишњицу од његовог упокојења, и митрополита новограчаничког Иринеја, коме се ове године навршава 25 година од уснућа у Господу. Обојица су били велики трудбеници на делу народног и црквеног помирења и јединства.

Током Сабора је одржана и седница Централног тела за довршење изградње Спомен-храма Светог Саве на Врачару. Том приликом је примљен извештај овог тела о свим радовима изведеним у протеклој години и о примљеним прилозима побожног народа и наше државе, као и о преосталим неопходним радовима.

На позив Председника Србије г. Александра Вучића и Престолонаследника Александра Карађорђевића, чланови Сабора су учинили посете овим уваженим личностима.

У Светом Синоду мандат је престао митрополиту црногорско-приморском Јоаникију и епископу бачком Иринеју, чиме ће они у наредном једногодишњем периоду бити чланови-заменици овог тела. Чланови Синода у преосталом једногодишњем мандату остају епископ браничевски Игњатије и епископ горњокарловачки Герасим, а за нове чланове у предстојећем двогодишњем мандату изабрани су епископ зворничко-тузлански Фотије и епископ рашко-призренски Теодосије.

spc.rs